

Sygn. akt: I ACa 1173/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lutego 2013r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Dorota Ochalska - Gola
Sędziowie:	SSA Anna Beniak SSO del. Krzysztof Wójcik (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Monika Wrzesień

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2013r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. O. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...)** w Ł.

przeciwko **A. S. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą (...)** w R.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 2 sierpnia 2012r. sygn. akt X GC 287/11

1. oddala apelację;

2. zasądza od pozwanej A. S. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą (...) w R. na rzecz powoda M. O. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) w Ł. kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 1173/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 2 sierpnia 2012r. Sąd Okręgowy w Łodzi zasądził od pozwanej A. S., prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Szolc (...)w R. na rzecz powoda M. O., prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) w Ł. kwotę 1.705,56 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 lipca 2010r. do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałej części i zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 295,54 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy podejmując powyższy wyrok oparł się na ustaleniach faktycznych, które Sąd Apelacyjny aprobuje i uznaje także za własne. Najistotniejsze z ustaleń były następujące.

W dniu 12 czerwca 2008 roku powód powziął wiadomość o naruszeniu przez pozwaną przysługujących mu praw autorskich do (...) poprzez publikację jej fragmentu w serwisie internetowym (...) w ramach prowadzonej przez nią działalności gospodarczej. Pismem z dnia 12 czerwca 2008 roku powód wezwał pozwaną do usunięcia stanu prawnego dotyczącego bezprawnego rozpowszechniania mapy. Pełnomocnik pozwanej pismem z dnia 11 września 2008r. przyznał, iż na stronie internetowej pozwanej znajdowały się mapy, które po otrzymaniu pisma powoda zostały natychmiast usunięte. Ponadto w dalszej części pisma pozwana zgłosiła gotowość ugodowego załatwienia powyższej kwestii poprzez zapłatę na rzecz powoda kwoty 400,00 zł.

Pomiędzy powodem, a autorem (...) zawarta została w dniu 13 lutego 2006 roku umowa licencyjna wyłączna, w myśl której, powód uzyskał wyłączne uprawnienie do zezwalania osobom trzecim na rozpowszechnianie fragmentów map metodami poligraficznymi i elektronicznymi. Jej zakresem objęta została również mapa, wykorzystana przez pozwaną. Umowa ta została zawarta na okres dwóch lat, począwszy od dnia zawarcia umowy. Aneks nr (...) przedmiotowa umowa została odpowiednio przedłużona na kolejne okresy. Za wykorzystywanie fragmentu bądź określonej liczby fragmentów mapy został określony cennik licencyjny.

Pismem z dnia 21 czerwca 2010 roku do pozwanej zostało skierowane wezwanie do dobrowolnego spełnienia świadczenia, którego termin zapłaty został oznaczony na dzień 5 lipca 2010 r. Pozwana w określonym terminie roszczenia powoda nie spełniła.

Powyższych ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy dokonał na podstawie załączonych do akt sprawy dokumentów. Dowody te, wobec faktu ich niezaprzeczenia przez stronę przeciwną Sąd uznał za wiarygodne, zaś okoliczności faktyczne udowodnione powyższymi dowodami za przyznane. Sąd oddalił wniosek dowodowy strony pozwanej w przedmiocie dopuszczenia i przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego celem ustalenia czy fragment mapy użytej przez pozwaną jest utworem w rozumieniu przepisów ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych bowiem w powyższym zakresie ocena czy dana mapa bądź jej fragment stanowi utwór w rozumieniu powołanej ustawy jest oceną prawną i jako taka nie należy do okoliczności faktycznych wymagających wiedzy specjalistycznej. Podobnie w zakresie ustaleń dotyczących wysokości rzeczywistej szkody jaką poniósł powód Sąd uznał, iż charakter prawny i elementy składowe szkody jaką mógł ponieść i poniósł powód należały do oceny prawno –formalnej sądu.

W ramach ustalonego stanu faktycznego Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części. Po pierwsze Sąd wskazał, że mapa, do której uprawnienia przysługują powodowi stanowi utwór podlegający ochronie prawa autorskiego. Sąd podkreślił, że utwory kartograficzne zostały wprost wymienione w art. 1 ust. 2 Prawa autorskiego, co oczywiście nie wyklucza, że w poszczególnych przypadkach niektórym mapom, a zwłaszcza planom, będzie można zasadnie odmówić statusu przedmiotu prawa autorskiego ze względu na brak jakichkolwiek cech twórczości. W przedmiotowej sprawie fragment mapy użyty przez pozwaną stanowił fragment czy składową programu komputerowego, który wprost jak wynika z przepisu art. 1 ust. 2 pkt. 1 stanowi utwór w rozumieniu przepisów ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. W konsekwencji Sąd uznał, iż powodowi przysługuje ochrona wynikająca z przepisów prawa autorskiego, której zakres normuje przepis art. 79 określający katalog roszczeń przysługujących podmiotowi, któremu przysługują prawa autorskie przeciwko temu, kto te prawa narusza.

Naprawienie szkody, zgodnie z treścią art. 79 prawa autorskiego może nastąpić w dwóch formach, zaś wybór należy do podmiotu, któremu przysługują prawa autorskie utworu. Naprawienie szkody może nastąpić na zasadach ogólnych tj. wynikających z przepisu art. 363 k.c. bądź też poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwukrotności, a w przypadku gdy naruszenie jest zawinione - trzykrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu. W przedmiotowej sprawie powód dokonał wyboru naprawienia szkody wyrządzonej przez pozwaną drugim z przedstawionych sposobów, a zatem dla określenia wysokości należnego mu odszkodowania istotne znaczenie miała

kwestia ustalenia czy określenia winy w naruszeniu prawa autorskiego do utworu. W ocenie Sądu, pozwanej można przypisać co najwyżej winę nieumyślną w dokonaniu naruszenia przedmiotowego prawa, co skutkowało przyjęciem jej odpowiedzialności majątkowej w wysokości odpowiadającej dwukrotności opłat licencyjnych przysługujących powodowi za jeden fragment mapy wykorzystywany przez okres do jednego roku, zgodnie z cennikiem licencyjnym.

Za niezasadny sąd uznał również zarzut pozwanej przedawnienia roszczenia jako wytoczonego po upływie trzyletniego okresu, bowiem pozew został nadany w UP w dniu 10 czerwca 2011 roku, co w myśl przepisu art. 165 § 2 k.p.c. skutkowało skutecznością złożenia go do sądu, a tym samym wytoczenia powództwa przed upływem terminu przedawnienia roszczenia określanego przez stronę pozwaną jako przypadający na dzień 12 czerwca 2011 roku.

O kosztach postępowania sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku w części uwzględniającej powództwo, tj. w pkt 1 i 3 wniosła pozwana, zarzucając mu:

a) naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 415 k.c. w zw. z art. 79 ustawy prawo autorskie w zw. z art. 5 k.c. poprzez przyjęcie, że podmiot trudniący się zawodowo dochodzeniem odszkodowań za nieumyślne naruszenie praw autorskich w zakresie fragmentów map, czyniąc z takiej działalności swoje źródło dochodów, działa w granicach przysługującego mu prawa w sytuacji, gdy roszczenie w ten sposób wywiedzione stanowi nadużycie prawa podmiotowego i nie korzysta z ochrony,

b) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 361 §1 k.c. w zw. z art. 5 ust. 1, art.7 ust. 1 oraz art. 8 ust. 1 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (t. jedn. Dz. U. 2011, Nr 177, poz. 1054) poprzez błędną wykładnię, że szkoda po stronie powoda obejmuje podatek VAT od zasądzonego odszkodowania, podczas gdy nie stanowi ono dostawy towaru ani świadczenia usług i nie podlega opodatkowaniu podatkiem VAT,

c) sprzeczność istotnych ustaleń faktycznych Sądu I instancji z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającą na przyjęciu, że fragment mapy użyty przez pozwaną na portalu (...) stanowi utwór w rozumieniu art. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, podczas gdy nie wykazuje on w żaden sposób indywidualnego i twórczego charakteru,

d) naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 (§ 1) k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na przyjęciu, że szkoda powoda odpowiada wartości wskazanej w jego cenniku stosowanym w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, podczas gdy Sąd winien ustalić ją na podstawie stosownego wynagrodzenia określonego wg czynników obiektywnie je uzasadniających, nie zaś jednostronnie, subiektywnie ustalonych stawek powoda z uwzględnieniem okresu korzystania z utworu, pól eksploatacji czy sposobu ekspozycji, czego w/w cennik nie wykazuje w żaden sposób,

e) naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 217 § 3 oraz art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność czy sporny fragment mapy przedstawia jakąkolwiek wartość majątkową w obrocie i czy nosi on cechy oryginalności i indywidualności, które pozwalałyby go uznać za utwór, podczas gdy wniosek ten był uzasadniony faktem, że ocena oryginalności i indywidualności mapy, a w szczególności jego wartości rynkowej w obrocie wymaga wiadomości specjalnych.

Wskazując na powyższe pozwana wniosła o zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda kosztów procesu za obie instancje.

Powód wniosł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego wg norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna. Odnosząc się do jej zarzutów, wskazać należy, co następuje.

Charakter prawny ochrony autorskich praw majątkowych wynika z charakteru prawa autorskiego. Artykuł 17 Prawa autorskiego przesądza, że prawo to ma charakter prawa podmiotowego bezwzględnie.

Zgodnie z art. 67 ust. 4 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, o ile umowa nie stanowi inaczej, uprawniony z licencji wyłącznej ma prawo dochodzić roszczeń z tytułu naruszenia praw autorskich w zakresie udzielonej licencji. Umowa licencyjna wyłączna zawarta pomiędzy powodem a autorem mapy takiego wyłączenia nie doznaje, a więc z mocy w/w przepisu powód jest legitymowany czynnie do dochodzenia roszczeń objętych pozwem. Wbrew postulatowi apelującego, dochodzenie przez powoda roszczeń wynikających z naruszenia przez innych prawa podmiotowego bezwzględnie nie może zostać uznane za nadużycie prawa podmiotowego, które miałyby naruszać art. 5 k.c., art. 415 k.c. w zw. z art. 79 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Stanowisko takie jest w niniejszej sprawie uzasadnione tym bardziej, że obie strony są przedsiębiorcami a naruszenie przez pozwaną praw powoda było związane z prowadzeniem przez nią działalności gospodarczej i przynosiło jej w tym zakresie korzyści.

Trafnie uznał Sąd Okręgowy, iż mapa, do której powód posiada licencję wyłączną stanowi opracowanie autorskie, utwór w rozumieniu ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 4 lutego 1994 roku (Dz.U. Nr 90, poz. 631) i podlega ochronie autorsko prawnej przewidzianej w cytowanej ustawie. Mapy kartograficzne ex lege podlegają ochronie prawno – autorskiej, jako jedna z kategorii utworów wymienionych enumeratywnie w art. 1 ust. 2 pkt. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jedn. Dz. U. Nr 90 z 2006 roku, poz. 631 ze zm.). Przedmiotem ochrony prawa autorskiego mogą być mapy administracyjne, fizyczne, turystyczne, gospodarcze. Ochrony prawnej nie pozbawia map fakt, iż z istoty rzeczy nastawione są na wierne odtworzenie istniejącej rzeczywistości. Cech indywidualnych, twórczych dopatrzeć się można w decyzjach dotyczących min. „zawartości mapy” (uwzględnieniu lub pomijaniu elementów odwzorowanej rzeczywistości), sposobu przedstawienia wybranych elementów, w tym liternictwa, decydujących o czytelności mapy czy planu, plastycznej kompozycji całości. Również liczne orzeczenia sądów traktują mapy kartograficzne jako utwór w rozumieniu powołanego przepisu prawa autorskiego, np. Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 5.V.2010 r, sygn. akt I ACa 224/10 wskazał, że oczywistym jest, że każda mapa odzwierciedla istniejący w rzeczywistości układ miast czy ulic, jednakże każdy twórca mapy zawiera w niej samodzielnie dobrane elementy oraz w indywidualny sposób prezentuje rzeczywisty układ tychże miast czy ulic (podobne stanowisko zostało zawarte w orzeczeniu: wyroku z dnia 2.X.1996 roku Sądu Apelacyjnego w Warszawie, I ACa 2/96, OSA 1997/4/28). Dodatkowo, mapa bezprawnie rozpowszechniona przez pozwaną, stanowi element utworu komputerowego i jako taka podlega kumulatywnej ochronie prawno autorskiej – nie tylko jako utwór kartograficzny, ale również jako element programu komputerowego (art. 1 ust. 2 pkt. 1) ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Konkludując: chybiony jest zarzut apelacji, iż fragment mapy użyty przez pozwaną na portalu (...) nie stanowi utworu w rozumieniu art. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, gdyż nie wykazuje on w żaden sposób indywidualnego i twórczego charakteru. Nietrafny jest również pogląd skarżącego, że do ustalenia tej okoliczności konieczne były wiadomości specjalne, w związku z czym sąd miał naruszyć przepis art. 217 § 3 oraz art. 227 k.p.c.

Nie było także potrzeby korzystania z opinii biegłego w celu obliczenia wysokości należnego powodowi odszkodowania. Stosownie do art. 79 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa zaniechania naruszenia, usunięcia skutków naruszenia, naprawienia wyrządzonej szkody na zasadach ogólnych albo poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwukrotności, a w przypadku gdy naruszenie jest zawinione - trzykrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu, wydania uzyskanych korzyści. Art. 79 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych zawiera nakaz ustalenia wysokości wynagrodzenia z chwili jego dochodzenia, czyli uwzględnienia stanu rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy. Stosowne wynagrodzenie w rozumieniu omawianego przepisu, to takie wynagrodzenie, jakie otrzymałby autor, gdyby osoba, która naruszyła jego prawa majątkowe, zawarła z nim umowę o korzystanie z utworu w zakresie dokonanego naruszenia (tak: Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 marca 2004 roku, II CK 90/03, OSNC 2005/4/66, Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 26 lutego 1998 roku, I ACa

39/98, OSA 1999/2/6). M. O. wykazał jakie otrzymałby wynagrodzenie gdyby pozwana, która naruszyła autorskie prawa majątkowe, zawarła z nim umowę. Powód załączył do akt faktury i umowy licencyjne, z których wynika, że w oparciu o cennik obowiązujący od dnia 1 grudnia 2006 roku zawierał umowy licencyjne i sublicencyjne obejmujące uprawnienie do rozpowszechniania map w Internecie, a zatem brak jest jakichkolwiek podstaw do kwestionowania wysokości cen w nim ujętych. Do dokonania tych ustaleń nie był potrzebny biegły.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 361 §1 k.c. w zw. z art. 5 ust. 1, art.7 ust. 1 oraz art. 8 ust. 1 ustawy z 11 marca 2004r. o podatku od towarów i usług poprzez błędną wykładnię, że szkoda po stronie powoda obejmuje podatek VAT od zasądzonego odszkodowania, podczas gdy – zdaniem apelującego – nie stanowi ono dostawy towaru ani świadczenia usług i nie podlega opodatkowaniu podatkiem VAT, wskazać należy, co następuje. Po pierwsze, zarzut ten został podniesiony dopiero w apelacji, a zatem jest to zarzut sprekludowany na podstawie art. 479¹⁴ k.p.c. (sprawa została wszczęta przed 3 maja 2012r., zatem ma do niej zastosowanie cyt. przepis), a także na podstawie art. 381 k.p.c. Po wtóre, sprzedaż licencji na rozpowszechnianie utworów jest czynnością opodatkowaną podatkiem od towarów i usług, zgodnie z art. 5 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004r. o podatku od towarów i usług (t. jedn. Dz. U. 2011, Nr 177, poz. 1054). Skoro zaś zasądzona wyrokiem na rzecz powoda kwota, na podstawie art. 79 ust.1 pkt 3) b) ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych stanowi dwukrotność stosownego wynagrodzenia, które musiałby zapłacić powodowi pozwany, gdyby zawarł z nim umowę na korzystanie z utworu, to wysokość tego wynagrodzenia obciążona byłaby także podatkiem Vat. Na obecnym etapie sprawy, w sytuacji, gdy podniesiony zarzut jest sprekludowany, nie jest rzeczą Sądu ustalanie, czy powód będzie miał możliwość odliczenia tego podatku Vat. Nie zawsze bowiem przedsiębiorca, który jest płatnikiem podatku Vat ma możliwość jego faktycznego odliczenia.

Mając powyższe na uwadze, uznając zarzuty apelacyjne za niezasadne, Sąd Apelacyjny w oparciu o art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 270 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym zgodnie z § 11 ust. 1 pkt 2) w związku z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348)